

Asia: VN/21366/2020

Arviomuistio postilain muutoksista

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt työ- ja elinkeinoministeriöltä lausuntoa postilain (415/2011) muutoksia koskevasta arviomuistiosta. Arviomuistiossa tarkastellaan postilain yleispalveluvelvoitteen sekä yleisemminkin postilain sisältöä kirjemäärän vähentymisen ja digitalisaation lisääntymisen vuoksi. Arviomuistiossa on esitelty valtioneuvoston 14.1.2020 asettaman ministeriöiden välisen työryhmän johtopäätösten mukaisia ehdotuksia sekä virkamiesvalmistelussa esiin tulleita ehdotuksia postilain muuttamiseksi. Arviomuistiossa esitetään myös toive mahdollisten muiden kuin muistiossa esitettyjen postilain uudistamistarpeiden sisällyttämisestä lausuntoon.

Arviomuistiossa on esitetty muutosehdotuksina

- 1) yleispalveluvelvoitteen alaisen kirjeiden jakelun ja keräilyn muuttamista kolmipäiväiseksi;
- 2) Postin kilpailutusvelvollisuudesta luopumista;
- 3) saaristo- ja erämaa-alueiden jakeluvaatimuksen täsmentämistä;
- 4) yleispalveluhinnoittelua koskevan pykälän selventämistä;
- 5) erityistarpeiden huomioon ottamisen selvittämistä; sekä
- 6) tiedoksiantomenettelyä koskevan pykälän täsmentämistä.

Työ- ja elinkeinoministeriö esittää lausuntonaan seuraavaa:

Yleispalveluvelvoitteen keventäminen / kolmipäiväinen jakelu

Työ- ja elinkeinoministeriö pitää tärkeänä, että jakelupäivien lukumäärä kirjataan lakiin. Tällä tavalla voidaan turvata postinsaajien/kuluttajien tasavertainen asema. Mikäli jakelupäivät jätetään laissa avoimiksi, tulee huolehtia, että jakelupäivät ilmoitetaan postinsaajille ajoissa ennakolta. On myös tärkeää, etteivät jakelupäivät muutu toistuvasti.

Postin kilpailutusvelvollisuudesta luopuminen

Arviomuistion mukaan Postin kilpailutusvelvollisuuden avulla ei ole saavutettu sille asetettuja tavoitteita, mutta samalla hankintamenettelystä on kuitenkin aiheutunut uusia hallinnollisia velvollisuuksia ja kustannuksia Postille, muille jakeluyhtiöille sekä Liikenne- ja viestintävirastolle. Hankintamenettelyn tosiasiallisten hyötyjen todetaan jääneen minimaalisiksi menettelystä aiheutuvaan hallinnolliseen ja taloudelliseen kuormitukseen nähden.

Työ- ja elinkeinoministeriö katsoo ehdotetun kilpailutusvelvollisuuden kumoamisen olevan kannatettavaa, mikäli velvollisuudella ei ole mahdollista saavuttaa tavoiteltuja hyötyjä. Kilpailutusvelvollisuuteen liittyen Liikenne- ja viestintäministeriön 2.2.2021 järjestämässä kuulemistilaisuudessa tuotiin kuitenkin esiin, että tavoiteltujen hyötyjen saavuttamatta jääminen saattaisi johtua kilpailutusten käytännön toteuttamiseen liittyneistä syistä. Työ- ja elinkeinoministeriö katsoo, että ennen velvollisuuden kumoamista olisi perusteltua arvioida tarkemmin kilpailutusten epäonnistumiseen johtaneita syitä sekä pohtia keinoja toteuttaa kilpailuttaminen tavalla, joka voisi mahdollistaa kilpailutusvelvollisuudella tavoiteltujen hyötyjen saavuttamisen.

Saaristo- ja erämaa-alueiden jakeluvaatimus

Arviomuistiossa on esitetty nykyisessä laissa olevan vaikeakulkuisuuden määritelmän epätarkkuuden aiheuttavan tulkintaeroja viranomaisten välillä. Työ- ja elinkeinoministeriö pitää määritelmän täsmentämistä kannatettavana tulkinnallisten epäselvyyksien poistamiseksi ja sääntelyn ymmärrettävyyden parantamiseksi.

Yleispalvelun hinnoittelu

Työ- ja elinkeinoministeriö kannattaa yleispalvelun hinnoittelua koskevan postilain 26 §:n täsmentämistä arviomuistiossa ehdotetulla tavalla. Säännöksen täsmentäminen selkeyttää sen tulkintaa.

Erityistarpeiden huomioiminen jakelussa

Työ- ja elinkeinoministeriö pitää tärkeänä, että ikääntyneiden ja liikuntarajoitteisten erityistarpeet postin jakelussa huomioidaan jatkossakin säätämällä asiasta postilaissa ja Traficommin antamassa määräyksessä. Työ- ja elinkeinoministeriö katsoo, että ikääntyneiden ja liikuntarajoitteisten

erityistarpeet tulee ottaa huomioon vähintään siinä laajuudessa kuin voimassa olevassa lainsäädännössä on säädetty eikä esimerkiksi ikärajaa nosteta.

Tiedoksiantomenettely

Voimassa olevan postilain 21 §:n tiedoksiantomenettelyä koskevan sääntelyn on arviomuistiossa katsottu olevan epäselvää. Liikenne- ja viestintäministeriön esittämän arvion mukaan paras tapa toteuttaa säädösmuutos olisi rajata tiedoksiantomenettelyyn liittyvä virkavastuu koskemaan vain saantitodistuspalveluun liittyvää kirjeen luovuttamista.

Arviomuistiossa todetaan, että kokonaisuutta on käsitelty myös Eduskunnan oikeusasiamiehen kansliassa, jonne liikenne- ja viestintäministeriö on toimittanut apulaisoikeusasiamiehen selvityspyynnön johdosta lausunnon. Apulaisoikeusasiamies ei arviomuistion mukaan ole vielä antanut asiassa lopullista mietintöään. Työ- ja elinkeinoministeriö katsoo, että mahdollisia muutosehdotuksia tulisi arvioida tarkemmin vasta apulaisoikeusasiamiehen mietinnön valmistumisen jälkeen.

Muut huomiot

Arviomuistiossa pyydettyjen mahdollisten muiden uudistamistarpeiden esittämisen osalta työ- ja elinkeinoministeriö viittaa Kilpailu- ja kuluttajaviraston antamaan yksityiskohtaisempaan lausuntoon, jossa on esitetty huomioita arviomuistiossa esitettyjen kokonaisuuksien lisäksi liittyen yleispalvelun sääntelyyn tehtävien muutosten muille postitoiminnan alamarkkinoille aiheuttamien vaikutusten arviointiin, Postin toiminnan läpinäkyvyyteen ristisubvention välttämiseksi, Postin palveluiden hinnoittelun markkinaperusteisuuteen sekä Postin jakeluverkon avaamiseen kilpailijoille. Työ- ja elinkeinoministeriö kannattaa Kilpailu- ja kuluttajaviraston lausunnossa esitettyjen kokonaisuuksien arviointia.

Ihanamäki liro
TEM